

neder efter!! Det var en ugift, og hun undskyldte sig med, at hun »hele Tiden gik og ventede paa at faa Arbejde.« En enkelt svarede mig: »*Han* (eller *hun*) vilde ikke! men dette lidt overraskende Svår dækker nok over, at der enten næsten ingen Mælk har været eller vanskelige Brystvorter, saa vedkommende har været forholdsvis sagesløs. *Ellers* har jeg næsten altid som Forklaring paa en kort — eller ingen — Ammetid faaet Svaret: »Havde ingen Mælk«, »ikke Næring nok«, »Mælken for fed«, »kunde ikke taale det mere (efter Lægens Udsagn), »svag efter Fødselen« og lign. — i andre Tilfælde har *Sygdom* været en disculperende Aarsag til ringe eller ingen Amning, skønt jeg ogsaa — paa den anden Side — er bleven overrasket over at se, at selv under mange Maaneders alvorlig Sygdom som Aarebetændelse, Underlivsbetændelse, Nyrebetændelse, har Amning endda i flere Maaneder fundet Sted. Dette tyder jo ikke paa manglende Villie til at amme. I andre Tilfælde har forskellige Omstændigheder med Rette forhindret Amningen, saasom lang Vej til Fabrikken, saa Moderen ikke kunde naa hjem i nogen Pause, og i mange Tilfælde hævdedes det med Rette, at Mælken gik hurtigt bort paa Grund af den delvise Amning. Her maa nemlig bemærkes, at Amning efter Arbejdets Genoptagelse betyder mere eller mindre *delvis* Amning, men med forskellig god Vilje og Imødekommenhed, som der nedenfor skal anføres nogle Eksempler paa, fra begge Sider, baade Arbejderskernes og Arbejdsgivernes, kan dette dog oftest gøre det ud for fuldstændig Amning, idet der meget vel kan præsteres baade 5 og 6 Gange Amning i Døgnet, og dette er tilstrækkeligt til at »holde Mælken«, og Barnet har ikke mindste Skade af en enkelt Gang anden Mad i Døgnet end Moderermælken, naar det blot er blevet 6—8 Uger gammelt. Nogle Tilfælde, der maaske ikke er helt ualmindelige, synes at vise, at selve *Arbejdets Art* kan faa Mælken til at gaa bort, i hvert Fald har flere Arbejdersker anført, at Mælken gik bort straks efter Arbejdets Genoptagelse, og en Læge har udtrykkeligt erklæret Aarsagen at være *Varmen* i Arbejdslokalet og de mange Armbevægelser.

Ser vi paa Tallene i Tabel V, som angiver Amningens Varighed *uden* Henblik paa Arbejdets Paabegyndelse, vil det straks falde i Øjenene, at Tallene for *overhovedet ikke* at have ammet er ret store, nemlig 46 gifte og 26 ugifte, ialt 72 af henholdsvis 230—117 og 347, d. v. s. ca. $\frac{1}{5}$ af hvert og mærkeligt ensartet; sammenligner man dem med Tallene for Hovedstaden, er de forholdsvis større (idet Forholdstallene her vil være ca. $\frac{1}{7}$ og ca. $\frac{1}{6}$). Skulde man saa deraf slutte, at der er mindre Vilje til at amme i Provinsen end i København, vilde man komme paa Vildspor, da de øvrige Oplysninger om Amningen herude siger det modsatte. Man maa derfor snarere tage det som et Bevis paa, at det ikke er *Viljen*, der mangler, men *Evnen*, hvilket ogsaa Svarene (som tidligere nævnt) paa mine direkte Spørgsmaal: *Hvorfor* der ikke er ammet, tydeligt viser. De fleste *kunde* ikke, eller Mælken var ikke god nok etc., *noget* gør det jo ogsaa, at de maaske faar flere Børn ude i Provinsen, (det var ikke alle »Førstefødende«, jeg undersøgte), og Kvinderne bliver jo i Reglen mere medtaget, jo flere Børn de faar og ammer, skønt der findes mange straalende Eksempler paa Kræfter og Udholdenhed *netop* i Provinsen (se nedenfor). At det ikke er Viljen, der mangler, viser ogsaa de følgende Tal, der ved Sammenligning med de tilsvarende for København bliver særlig slaaende, nemlig for Perioderne 8 Uger—3 Mdr. 38 gifte, 19 ugifte, ialt 57 (for København: 33—17—50). Man ser altsaa, at Tallene for Provinsen med godt halvt saa stort Materiale dog er numerisk større end Hovedstadens — det betyder ca. 50 pCt. bedre Amning i den Periode. Og Tallene fortsætter denne Linie (*ikke* i de nærmest følgende Perioder 3—6 Mdr. og 6—9 Mdr., nogen Steder *skal* det jo tages fra, Tallene for det mindre Materiale kan jo ikke være større over *hele* Linien) idet Perioden: 9—12 Mdr. viser ganske forbavsende Tal: 45 gifte + 5 ugifte — ialt 50, hvor de tilsvarende for København er: 52 gifte — 11 ugifte — 63, d. v. s. *omtrent* de samme, *skønt* jeg har delt Rubrikken i 2 Dele 9—12 Mdr. (incl. 1 Aar) og *over* 1 Aar for at faa disse sidste — hvoraf jeg saa, jeg havde mange — »rendyrket«, og *over* 1 Aar ammede i Provinsen 25 gifte, 9 ugifte, ialt 34, et ganske